**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

КОМИСИЯ ПО ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

**Общ проект!**

# З А К О Н

## за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

(обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 55 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 2000 г.; бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59 и 68 от 2006 г.; попр., 76 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г. и бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г. и бр. 16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2011 г. - бр. 45 от 2011 г.)

**изготвен на основата на законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 154-01-66, внесен от Станка Шайлекова и група народни представители на 23. 06. 2011 г. и законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 102-01-46, внесен от Министерски съвет на 29. 06. 2011 г.**

**§ 1.** В чл. 4, ал. 5 думите „избран осигурителен доход между минималния и максималния месечен размер на осигурителния доход” се заменят с „минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица”.

**§ 2.** В чл. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 1 и 2 след думите „по чл. 4, ал. 1, т. 4” се добавя „и чл. 69а”.

2. В ал. 3:

а) в изречение първо думите „по чл. 4, ал. 1, т. 7, 8 и 9” се заменят с „по чл. 4, ал. 1, т. 7 и 8”;

б) създава се ново изречение второ: „Осигурителните вноски за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 9 се дължат върху получените възнаграждения, но върху не по-малко от минималната месечна работна заплата за страната.”;

в) досегашното изречение второ става изречение трето.

**§ 3.** В чл. 79, ал. 1 в текста преди т. 1 думите „до датата на инвалидизирането” се заменят с „до датата на пенсионирането”.

**§ 4.** В чл. 84, ал. 1 т. 1 и 2 се изменят така:

„1. до 31 август 2011 г. – 20 на сто;

2. от 1 септември 2011 г. до 31 декември 2012 г. – 26, 5 на сто;”.

**§ 5.** В чл. 104 се създава ал. 9:

„(9) Осигурителният стаж на лицата по чл. 69а се превръща, като 4 години осигурителен стаж на длъжност „балерина, балетист или танцьор” в културни организации се зачита за 5 години осигурителен стаж от трета категория труд.”

**§ 6.** В чл. 176, ал. 1, т. 2 думите „и 9” се заменят с „и 10”.

**§ 7.** Наименованието на част втора „а” се изменя така: „ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ПЕНСИОННИТЕ СХЕМИ НА СЪЮЗА, НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА И НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА”.

**§ 8.** Наименованието на глава тридесет и осма „а” се изменя така: „ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА ПЕНСИОННИ ПРАВА ОТ И КЪМ ПЕНСИОННИТЕ СХЕМИ НА СЪЮЗА, НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА И НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА”.

**§ 9.** В чл. 343б ал. 1 се изменя така:

„(1) Осигурителният стаж, за който е прехвърлен актюерски еквивалент по чл. 343а, ал. 1, т. 1, не може да се ползва за определяне на правото и размера на пенсия, свързана с трудова дейност по българското законодателство.”

**§ 10.** В чл. 343г се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Когато лицето направи избор по чл. 343в, ал. 1, т. 1, Националният осигурителен институт разпределя средствата, получени от пенсионната схема на Съюза, в следната последователност:

1. в случаите, когато са прехвърлени средства в пенсионната схема на Съюза по реда на чл. 343а, сумата, равняваща се на размера на прехвърлените средства, актуализирани към датата на трансфера, се превежда обратно във фонд „Пенсии” на държавното обществено осигуряване и в съответните видове фондове за допълнително пенсионно осигуряване, от които са били прехвърлени;

2. от сумата, останала след разпределяне на средствата по т. 1, съответно – получените средства в случаите, когато не са прехвърлени средства в пенсионната схема на Съюза по реда на чл. 343а, се прехвърлят средства, както следва:

а) за лице, родено преди 1 януари 1960 г. – във фонд „Пенсии” на държавното обществено осигуряване; прехвърлят се средства, изчислени на базата на възнаграждението, върху което лицето е осигурявано към момента на прекратяване на правоотношението му с орган на Съюза, размера на вноската към момента на прехвърлянето и осигурителните периоди на действителна служба в Съюза, както и всички други осигурителни периоди, зачетени от Съюза, без тези от България;

б) за лице, родено след 31 декември 1959 г. – във фонд „Пенсии” на държавното обществено осигуряване и в избрания от лицето универсален пенсионен фонд; прехвърлят се средства, изчислени на базата на възнаграждението, върху което лицето е осигурявано към момента на прекратяване на правоотношението му с орган на Съюза, съответните размери на вноската към момента на прехвърлянето и осигурителните периоди на действителна служба в Съюза, както и всички други осигурителни периоди, зачетени от Съюза, без тези от България.”

2. В ал. 2 думите „по ал. 1, т. 2 и 3” се заменят с „по ал. 1, т. 2”.

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Сумата, останала след прехвърляне на средствата по ал. 1, се прехвърля в избран от лицето фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.”

4. В ал. 4 думата „включително” се заменя с „както и”, а след думите „други държави” се добавя „и/или международни организации”.

**§ 11.** Създава се нов чл. 343е:

„Право на прехвърляне на пенсионни права в и от пенсионните схеми на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка

Чл. 343е. (1) При прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка разпоредбите на чл. 343а – 343д се прилагат съответно.

(2) Кръгът на лицата, които имат право на прехвърляне, както и предпоставките и сроковете за неговото упражняване се уреждат с Условията за назначаване на работа, приети от Управителния съвет на Европейската централна банка на основание чл. 36 от Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, съответно с Правилника за персонала и пенсионната схема на Европейската инвестиционна банка, приет от Съвета на директорите на Европейската инвестиционна банка на основание чл. 31 от Процедурния правилник на Европейската инвестиционна банка, приет от Съвета на управителите на Европейската инвестиционна банка на основание чл. 7 от Устава на Европейската инвестиционна банка.”

**§ 12.** Досегашният чл. 343е става чл. 343ж и се изменя така:

„Подзаконова уредба

Чл. 343 ж. Министерският съвет определя с наредба:

1. реда за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на Съюза, на Европейската централна банка и Европейската инвестиционна банка;

2. начина за изчисляване на актюерския еквивалент по чл. 343а, ал. 1, т. 1;

3. начина за актуализиране по чл. 343г, ал. 1, т. 1.”

**§ 13.** В § 1, ал. 3, т. 1 и 2 от допълнителната разпоредба думата „Общностите” се заменя със „Съюза”.

**§ 14.** В преходните и заключителните разпоредби се правят следните допълнения:

1. В § 4 се създават ал. 6 и 7:

„(6) Когато лицата по ал. 1, 2 и 3 поискат да им бъде отпусната пенсия от държавното обществено осигуряване, едновременно със заявлението за отпускане на пенсия те подават и заявление, с което искат средствата по индивидуалната им партида в професионалния пенсионен фонд да се прехвърлят във фонд „Пенсии” на държавното обществено осигуряване. Заявлението за прехвърляне се подава чрез териториално поделение на Националния осигурителен институт до съответното пенсионноосигурително дружество, управляващо пенсионноосигурителния фонд, едновременно с подаване на заявлението за отпускане на пенсия от държавното обществено осигуряване. В 7-дневен срок от отпускане на пенсията териториалното

поделение на Националния осигурителен институт изпраща заявлението на пенсионноосигурителното дружество.

(7) В случаите по ал. 6 пенсионноосигурителното дружество превежда средствата във фонд „Пенсии” на държавното обществено осигуряване в едномесечен срок от получаване на заявлението. Когато в индивидуалната партида няма натрупани средства, пенсионноосигурителното дружество уведомява Националния осигурителен институт.”

2. Създава се § 4б:

„§ 4б. (1) Осигурителните правоотношения на жените, родени от 1 януари 1955 г. до 31 декември 1959 г. включително, и на мъжете, родени от 1 януари 1952 г. до 31 декември 1959 г. включително, с пенсионноосигурителното дружество, управляващо професионалния пенсионен фонд, в който лицата са били осигурени към 31 декември 2010 г., но са прекратени на основание § 4а, ал. 9 (обявен за противоконституционен от Конституционния съд – ДВ, бр. 45 от 2011 г.) и лицата не са се пенсионирали до 17 юни 2011 г. при условията на § 4, ал. 1-3, се възстановяват считано от 18 юни 2011 г., като от същата дата се разкриват отново индивидуалните партиди на лицата в съответните професионални пенсионни фондове.

(2) Лицата по ал. 1, които се пенсионират при условията на чл. 68, 69 и 69а, имат право да получат еднократно от Националния осигурителен институт прехвърлените на основание § 4а, ал. 1 (обявен за противоконституционен от Конституционния съд – ДВ, бр. 45 от 2011 г.) средства от професионалния пенсионен фонд, в който са били осигурени към 31 декември 2010 г., и постъпилите след тази дата до 17 юни 2011 г. включително осигурителни вноски за тях във фонд „Пенсии” на държавното обществено осигуряване, в размерите по чл. 157, ал. 1, т. 2, в срок до 6 месеца след подаване на заявление за възстановяването им.

(3) В случай на определена пожизнено трайно намалена работоспособност над 70,99 на сто лицата по ал. 1 имат право да получат еднократно от Националния осигурителен институт 50 на сто от прехвърлените на основание § 4а, ал. 1 (обявен за противоконституционен от Конституционния съд – ДВ, бр. 45 от 2011 г.) средства от професионалния пенсионен фонд, в който са били осигурени към 31 декември 2010 г., и постъпилите след тази дата до 17 юни 2011 г. включително осигурителни вноски за тях във фонд "Пенсии" на държавното обществено осигуряване, в размерите по чл. 157, ал. 1, т. 2, в срок до 6 месеца след подаване на заявление за възстановяването им.

(4) При смърт на лица по ал. 1, които не са упражнили правото си на пенсия по §4, ал. 1, 2 и 3, техните наследници – преживял съпруг, низходящи или възходящи,

имат право да получат еднократно от Националния осигурителен институт прехвърлените на основание § 4а, ал. 1 (обявен за противоконституционен от Конституционния съд – ДВ, бр. 45 от 2011 г.) средства от професионалния пенсионен фонд, в който е бил осигурен техният наследодател към 31 декември 2010 г., и постъпилите след тази дата до 17 юни 2011 г. включително осигурителни вноски за него във фонд „Пенсии" на държавното обществено осигуряване, в размерите по чл. 157, ал. 1, т. 2, в срок до 6 месеца след подаване на заявление за възстановяването им. Когато лицето няма наследници – преживял съпруг, низходящи или възходящи, средствата се внасят в държавния бюджет.

(5) За лицата по ал. 1, които не са упражнили правото си на пенсия по § 4, ал. 1, 2 и 3 и при условие, че за тях не е извършено плащане по ал. 2, 3 или 4 до 31 декември 2014 г., Националният осигурителен институт превежда прехвърлените на основание § 4а, ал. 1 (обявен за противоконституционен от Конституционния съд – бр. 45 от 2011 г.) средства от професионалния пенсионен фонд, в който тези лица са били осигурени към 31 декември 2010 г., и постъпилите във фонд „Пенсии" на държавното обществено осигуряване след тази дата до 17 юни 2011 г. включително осигурителни вноски за тях, в размерите по чл. 157, ал. 1, т. 2, по сметка на професионалния пенсионен фонд, в който лицата по ал. 1 са осигурени към 31 декември 2014 г. Средствата се прехвърлят до 15 юли 2015 г.

(6) В случаите по ал. 3, Националният осигурителен институт превежда остатъка от прехвърлените на основание § 4а, ал. 1 (обявен за противоконституционен от Конституционния съд – ДВ, бр. 45 от 2011 г.) средства от професионалния пенсионен фонд, в който тези лица са били осигурени към 31 декември 2010 г., и постъпилите във фонд „Пенсии" на държавното обществено осигуряване след тази дата до 17 юни 2011 г. включително осигурителни вноски за тях, в размерите по чл. 157, ал, 1, т. 2 по сметка на професионалния пенсионен фонд, в който лицата по ал. 1 са осигурени към 31 декември 2014 г. Средствата се прехвърлят до 15 юли 2015 г.

(7) Процедурите по избор или промяна на участие в професионален пенсионен фонд, прекратени на основание § 4а, ал. 10 (обявен за противоконституционен от Конституционния съд – ДВ, бр. 45 от 2011 г.), се възобновяват от 18 юни 2011 г.

(8) Лицата по ал. 1, които не са избрали професионален пенсионен фонд, избират професионален пенсионен фонд по реда на чл. 140, ал. 3 в 3-месечен срок."

3. Създава се § 22р:

„§ 22р. (1) Не се дължи лихва по чл. 113 върху суми за осигурителни плащания, получени до влизането в сила на този закон, в нарушение на чл. 53, ал. 4, когато детето е настанено в детско заведение, включително и детска ясла.

(2) Аления 1 се прилага, ако главницата по задължението се погаси в срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон.

(3) За погасените задължения до влизането в сила на този закон, Националния осигурителен институт възстановява лихвата по чл. 113 по ред определен от управителя на НОИ и изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

(4) Искането за възстановяване на лихвата по ал. 3 се прави до Националния осигурителен институт в едногодишен срок от влизането в сила на този закон.”

## ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

**§ 15.** (1) Лицата, които са подали заявление за отпускане на пенсия на основание § 4, ал. 1, 2 и 3 от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване, от 18 юни 2011 г. до влизането в сила на този закон подават и заявление, с което искат средствата по индивидуалната им партида в професионалния пенсионен фонд да се прехвърлят във фонд „Пенсии” на държавното обществено осигуряване.

(2) Заявлението по ал. 1 се подава в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, в което е подадено заявлението за отпускане на пенсията, в 3-месечен срок от влизането в сила на този закон.

**§ 16.** Взаимоотношенията между Националния осигурителен институт и пенсионноосигурителните дружества във връзка с прехвърлянето на средствата на лицата по § 4а, ал. 1 (обявен за противоконституционен от Конституционния съд – ДВ, бр. 45 от 2011 г.) и § 4б, ал. 1 се уреждат с договор между Националния осигурителен институт и пенсионноосигурителните дружества, който се съгласува с Националната агенция за приходите. Договорът се сключва в едномесечен срок от обнародването на този закон в „Държавен вестник”.

**§ 17.** В преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ДВ, бр. 100 от 2010 г.) се правят следните изменения:

1. В § 63 думите „1 януари 2012 г.” се заменят с „1 януари 2013 г.”

2. Параграф 65 се изменя така:

„§ 65. Законът влиза в сила от 1 януари 2011 г. с изключение на:

1. параграфи 32, 33 и 36, които влизат в сила от 1 януари 2013 г.;

2. параграф 51, който влиза в сила от 1 януари 2012 г.”

**§ 18.** Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник” с изключение на:

1. параграф 2, който влиза в сила от 1-во число на месеца, следващ месеца на влизане в сила на този закон;

2. параграф 14, т. 1 и 2 относно § 4б, ал. 1-7, които влизат в сила от 18 юни 2011г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ:**

**ДРАГОМИР СТОЙНЕВ**